

MODULUL *TEORIE ȘI ANALIZĂ*

PREZENTAREA CURSURILOR

Scopul cursurilor teoretic-aplicative din cadrul Scolii Doctorale este de a oferi doctoranzilor o imagine de ansamblu asupra diverselor subdomenii și direcții de cercetare, de a-i expune la diverse cadre teoretice care le-ar putea oferi sugestii de lucru, de a-i familiariza cu diverse tehnici și metode de abordare a faptelor de limbă, oferindu-le astfel deschideri spre inter- și transdisciplinaritate. Accentul cade asupra formării competențelor de citire, interpretare, analiză și redactare a textului lingvistic.

O lucrare de doctorat trebuie să conducă la descoperirea unor fapte de limbă și interpretări noi, nu să reproducă unele deja existente. Dobândirea unui orizont de cunoștințe variate este esențială în formarea lingvistului în devenire, chiar dacă acesta este preocupat de cercetarea într-un domeniu restrâns, cel al temei sale de doctorat. Privirea faptelor de limbă în perspectivă oferă idei, sugestii, soluții, deschide drumul spre abordări originale, formează gândirea *out-of-the-box*.

Teorie, analiză, metodă, metodologie. Experiența unei doctorande (drd. Alecu Bianca)

Prezentarea va pune în evidență trei aspecte ale activității mele ca doctorand: a) organizarea materialului de studiu, formularea și reformularea temei de cercetare; b) gestionarea problemelor practice în activitatea de cercetare și documentare (conspectul bibliografic, selectarea și organizarea informației, alcătuirea corpusului specific subiectului cercetat, gestionarea timpului); c) câteva considerații personale privind raportul dintre teorie și aplicarea teoriei la interpretarea datelor empirice. Ideile puse în discuție vor fi ilustrate cu exemple din teza mea de doctorat (*Interacțiunea verbală în forum*, coordonator profesor dr. Rodica Zafiu), care propune o abordare funcțională a comunicării mediate de calculator în limba română, având în vedere specificul pragmatico-discursiv al interacțiunii asincrone.

Dinamica lexicului actual între norma academică și uzul curent (prof. dr. Adriana Stoichițoiu)

În prima secțiune a cursului vor fi precizate conceptele operaționale implicate în cercetarea lexicului: dinamică, normă, tipuri de norme, uz, creativitate, neologie (lexicală și semantică).

În partea a doua a expunerii vor fi prezentate cauzele (lingvistice și extralingvistice, obiective și subiective) ale dinamicii vocabularului, principalele sale direcții și forme de manifestare. Dinamica lexicală va fi analizată ca rezultat al confruntării dintre norma academică a limbii literare (prescriptivă, conservatoare, explicită, codificată în DEX și DOOM 3) și norma uzului (descriptivă, inovatoare, implicită, necodificată, admitând variația pragmatilistică).

Exemplificările vor fi selectate din DCR 3, din mass-media și din lucrările autoarei referitoare la împrumuturile recente din engleză, la terminologia profesiilor, la feminizarea numelor de meserii, ocupații și funcții din româna actuală și la lexicul pandemiei de Covid-19 în spațiul public românesc.

Particularități fonologice ale limbii române din perspectivă tipologică, genealogică și areală (prof. dr. habil. Camelia Stan)

Cursul conține o sinteză asupra particularităților fonologice ale limbii române, dintr-o triplă perspectivă: tipologică, genealogică (în raport cu limbile romanice) și areală (în raport cu limbile balcanice). Sinteza integrează și unele probleme de fonetică: vor fi discutate dificultățile de articulare a anumitor sunete românești, specificitatea românei privind locul de articulare al unor consoane comparativ cu alte limbi, utilitatea cercetărilor moderne de fonetică experimentală, unele consecințe ale bilingvismului asupra pronunțării sunetelor limbii române.

Informațiile se bazează pe bibliografia internațională actuală.

Cursul se adresează în 2022-2023 mai ales doctoranzilor care studiază teme de lingvistică romanică sau problema bilingvismului și a dezvoltării limbajului la copii.

Relația lexic – semantică - sintaxă (conf. dr. Camelia Ușurelu)

Cursul pune în evidență relația dintre compartimentele limbii în cazul relațiilor semantice de echivalență. Bazându-ne pe concepte din gramatica transformațională, generativă și cognitivă, vom demonstra importanța contextului frastic pentru stabilirea sinonimiei adjectivelor „tranzitive” (cu „două locuri”) și a verbelor. Cele două clase lexico-morfologice au în comun capacitatea de a funcționa ca predicate logico-semantice. Prin urmare, în afară de condițiile sinonimiei, adjectivele și verbele sinonime trebuie să respecte criteriile sintactico-semantice: guvernează același tip de complemente cărora le impun aceleași restricții de formă, iar complementele trebuie să îndeplinească același rol tematic.

Prin urmare, sinonimia nu este un fapt de lexic propriu-zis, ci oscilează între *lexic și semantică*, între *lexic și sintaxă*, între *lexic și stilistică*. Respectarea criteriilor sintactico-semantice ne poate ajuta la stabilirea seriilor sinonimice într-un dicționar de sinonime care să poată fi utilizat, în egală măsură, de către vorbitorii nativi și de către străinii care învață limba română.

Particularități morfologice ale limbii române actuale (conf. dr. habil. Isabela Nedelcu)

Cursul prezintă o serie de particularități morfologice ale românei actuale, insistând asupra variației flexionare din domeniul nominal și verbal și asupra raportului sintetic–analitic. Descrierea particularităților morfologice actuale va implica unele comparații cu româna veche și cu alte limbi romanice.

Variația gramaticală (conf. dr. habil. Alexandru Nicolae)

Obiectivul cursului este de a prezenta și compara cele două abordări majore care captează variația gramaticală a limbilor naturale, universalitățile lingvistice și parametrii de variație lingvistică, și, implicit, cele două cadre teoretice în care au fost dezvoltate aceste concepte, și anume tipologia lingvistică clasică și gramatica generativă.

Marcarea obiectului direct în limba română. Observații diacronice și tipologice (lect. dr. Irina Paraschiv)

În această prelegere, ne propunem formularea unor observații cu privire la construcția obiectului direct în limba veche și în varietățile regionale ale dacoromânei, urmărind reflexele sintactice ale trăsăturii *animatului/definitudinii/specificității*, responsabile de marcarea diferențiată a obiectului direct. Vom prezenta diacronic, în limitele perioadei avute în vedere (secolele al XVI-lea – al XVII-lea), condițiile de realizare/blocare/opționalitate în ceea ce privește marcarea diferențiată a obiectului direct, în comparație cu limba română actuală. Liantul între perioada veche și limba actuală sunt textele regionale, care mențin anumite trăsături arhaice ale limbii.

Ne interesează, așadar, să urmărim extensia domeniului de variație a marcării obiectului direct în limba veche/varietățile regionale în raport cu limba actuală. Descrierea fenomenului în limba veche și observațiile privitoare la varietățile regionale vor fi raportate la regulile de marcăre din limba actuală. Ne vom opri la un tip special de variație în marcarea diferențiată a obiectului direct – variația în marcarea expresiilor nominale personale – între construcția marcată cu *pe* și nume nedeterminat (neînsoțit de modificatori) și cea cu nume definit, nemarcat (*il ajută pe copil/ajută copilul*).

Corpusuri de texte. Criterii de selecție (CS I, habil. Emanuela Timotin)

Prelegerea evidențiază rolul pe care un corpus de texte îl are în realizarea unei cercetări doctorale și discută modul în care acesta influențează rezultatele analizei. Se discută despre metodologia pe care o presupune analiza bazată pe corpusuri deja constituite, dar sunt exemplificate și situații în care cercetarea se sprijină pe un corpus propriu, care trebuie să fie deopotrivă adecvat și relevant pentru obiectivele propuse.

Construirea discursivă a identității/imaginii publice (conf.dr. Mihaela-Viorica Constantinescu)

Cursul va prezenta diverse sugestii teoretice din analiza discursului și din analiza conversației care permit explicarea mecanismelor prin care se construiește discursiv o anumită identitate/ imagine publică. Construirea discursivă a identității/imaginii publice va fi urmărită atât în interacțiuni directe, cât și mediate (cele online), atât reale, cât și ficționale. De asemenea, se vor aborda aspecte ale definițiilor „identității”, „sinelui” și „imaginii publice”.

Caracteristici ale discursului mediat de calculator (DMC) (prof. dr. Ariadna Ștefănescu)

Cursul își propune o prezentare a caracteristicilor principale ale discursului/comunicării online (cadru participativ, identitatea online și anonimitatea, politețea, practicile discursive principale și aspectele pragma-stilistice recurente limbajului electronic). Aceste caracteristici pun în lumină autonomia și unicitatea acestui tip de discurs. Prezentarea lor se va face prin contrapondere cu aspectele corespondente din discursul realizat în mediul tradițional de comunicare (offline). Se va urmări ca integrarea conceptelor pragmatice (dezvoltate cu precădere în analiza discursului tradițional) să fie corect făcută și să primească (re)interpretări (nuanțări) specifice acestui discurs care se desfășoară în cadrul unui alt mediu de comunicare. Se vor indica unele metode de analiză aplicată și, de asemenea, acele zone ale domeniului mai puțin investigate.

Pentru a atrage atenția și doctoranzilor cu teme doctorale în domeniul sociolingvisticii, editării și lexicologiei se vor face referiri și la abordarea sociolingvistică a DMC și se vor atinge unele aspecte legate de „culegerea” acestui discurs din rețelele electronice și de jargonul „de casă” al internauților.

Dialectele românești din nordul și din sudul Dunării din perspectiva geografiei lingvistice (CS I, habil. Manuela Nevaci)

Geografia lingvistică este metoda prin care se interpretează materialul lingvistic cartografiat (reprezentat) pe hărțile dialectale. Până în prezent, a dat cele mai valoroase rezultate, prin posibilitatea pe care o oferă de a compara faptele într-un spațiu vast. Geografia lingvistică demonstrează „coexistența diacroniei în sincronie”, în sensul prezenței concomitente în spațiu a unor fapte de limbă reprezentând etape diferite de dezvoltare a limbii.

Vom arăta în prelegerea noastră, prin compararea materialului dialectal conținut în atlasele lingvistice românești, pe graiuri, unitatea limbii române în extensiunea sa spațială, într-un teritoriu de *continuum romanicum*, atât păstrarea din latină a unor fapte la nivelul fonetic, morfologic, sintactic, lexical, cât și manifestarea unor tendințe independente dialectale în aceeași direcție. În ceea ce privește diferențierile dialectale, este posibil să se determine mai multe straturi. Unele diferențe se datorează substratului. Alte diferențe pot proveni din latină sau din împrumuturile din alte limbi. La acestea se adaugă modificările care apar în structura relațiilor interdialectale sau care rezultă din evoluția la distanță a dialectelor.

Dacoromâna la nord și dialectele aromân, meglenoromân și istroromân la sud delimitează extensiunea spațiului romanizat din sud-estul Europei, unde au luat naștere dialectele limbii române.

Lexicologie sincronică și diacronică: abordări interdisciplinare (prof. dr. habil. Cristian Moroianu)

Lexicologia reprezintă acea disciplină a lingvisticii al cărei obiect de cercetare sunt cuvintele unei limbi date, integrate funcțional într-un ansamblu relativ structurat și constant evolutiv numit lexic sau vocabular. Cum se constituie, funcționează și se modifică vocabularul unei limbi, ce sunt cuvintele, cum apar și cum se grupează ele, care este structura lor formală și relația cu conținuturile pe care le exprimă, toate acestea sunt întrebări la care răspunde, inevitabil, lexicologia.

Unul dintre componentele importante ale lexicologiei este etimologia (formală și semantică), fără de care nu se pot face studii aprofundate de lingvistică istorică și comparativă, fiind necesară studierea cauzelor care au determinat anumite evoluții structurale, semantice sau funcționale. În egală măsură, studierea textelor vechi românești necesită fie o abordare sincronică, exclusiv la nivelul epocii în care acestea au fost scrise sau traduse, fie o abordare diacronică, prin compararea unor etape istorice, geografice și culturale succesive.

De asemenea, realizarea unor comparații între arii lingvistice inovatoare și conservatoare în dialectele istorice ale românei comune sau descrierea unor graiuri din interiorul dacoromânei ridică inclusiv probleme de lexicologie, componenta de vocabular fiind, de obicei, printre cele mai importante.

Relațiile formale și semantice dintre cuvinte, gradele de motivare, expresivitatea etc. sunt de ajutor inclusiv în domeniul sociolingvisticii, unde apartenența socială, vârsta, sexul sau gradul de instrucție sunt componente importante în înțelegerea mai clară a unor procese lingvistice și în discutarea rezultatelor lor.

Cunoscuta carte a lui Françoise Mortureux „La lexicologie entre la langue et discours” confirmă, cel puțin prin titlul ei, realitatea faptului că studierea discursurilor, prin definiție individuale, nu se poate face decât plecând de la cunoașterea modelelor și a tiparelor limbii: pentru a da un singur exemplu, a discuta despre rom. *vlog* înseamnă a-i cunoaște originea (din engl. *vlog* < *v*[ideo + *b*]log „blog transpus sub forma unui video”). La rândul său, rom. *blog* provine din „omonimul” engl. *blog* < [*World Wide We*]b log „jurnal pe Internet”. Iar *World Wide Web* nu este altceva decât *www.*, partea cu care începe orice adresă de internet (format în engleză din *inter*[connected] + *network* „rețea”).

Lexicologia sincronică se ocupă și de probleme de ordin normativ, ceea ce poate fi de ajutor unei teze care studiază existența și explicarea unor greșeli de subtitrare care privesc lexicul (vezi, spre exemplu, utilizarea corectă a unor concepte precum *variantă lexicală* vs *variantă gramaticală*, *corect* vs *greșit*, *tolerabil* vs *intolerabil*, *nivel standard* vs *nivel stilistic al limbii literare* etc.)

Limbile lumii au ca unitate fundamentală **cuvintele**, cu particularitățile lor fonetice, accentuale, gramaticale, cuvinte care intră în unități complexe (colocaționale-frazeologice-discursive), cuvinte care își schimbă formele și sensurile în funcție de epocă, zonă geografică, nivelul sociocultural și de vârstă al utilizatorilor, dependente unele de altele și influențându-se reciproc, modificate voluntar sau involuntar, care trec dintr-o limbă în alta, care își schimbă statutul ... lexicologic, deci care sunt studiate, în toată complexitatea existenței, funcționării și evoluției lor, de către **lexicologie**.

Efecte sintactice ale faptelor flexionare sau manifestări morfologice ale fenomenelor sintactice?

Relația morfologie – sintaxă (lect. dr. Raluca Brăescu)

Plecând de la ideea lui Givón („Today's morphology is yesterday's syntax”), se discută, mai întâi, legătura dintre morfologie și sintaxă, cu referire la câteva teorii actuale (lexicaliste, nonlexicaliste). În a doua parte a cursului, folosind mai multe exemple de structuri din limba română, urmărim în ce măsură faptele de morfologie au implicații sintactice sau, dimpotrivă, fenomenele sintactice au consecințe morfologice.

Lingvistica romanică: principii și instrumente (conf. dr. habil. Adina Dragomirescu)

În acest curs se prezintă: (i) aspectele esențiale legate de domeniul lingvisticii romanice (începuturile disciplinei, studiile de lingvistică romanică din România și cei mai importanți reprezentanți din

lingvistica românească, dificultăți ale clasificării limbilor romanice; (ii) principalele instrumente de lucru din lingvistica romanică actuală (cărți recente despre latină și variantele ei teritoriale, tratate de romanistică, gramatici ale limbilor romanice etc.).

Lingvistica culturală: delimitări teoretice, principii metodologice și aplicații

Lingvistica culturală, cu un marcat caracter interdisciplinar – integrând concepte și metode ale lingvisticii (cognitive), psihologiei (cognitive), antropologiei lingvistice și culturale –, constituie un domeniu de cercetare relativ recent diferențiat ca atare. Principiul de bază este cel al corelației dintre limbaj, cogniție și cultură și presupune analiza faptelor de limbă (la nivel de vocabular, dar și pragmatic-discursiv), prin raportare la mecanismele de conceptualizare cognitivă (în principiu, universale) și cu motivarea culturală a acestora (variabilă cultural); se adaugă dimensiunea variației diacronice și diatopice a conceptualizărilor astfel determinate. Cursul propune prezentarea unor aspecte teoretic-metodologice de bază: relația dintre limbaj și conceptualizările culturale (scheme culturale, categorii culturale, metafore și metonimii culturale), precum și câteva posibile aplicații ale acestui cadru teoretic (ex.: conceptualizarea culturală a emoțiilor, a religiei, a (părților) corpului etc.).

Emergența conceptului de formă logică în teoriile moderne și contemporane ale limbajului natural (prof.dr. Emil Ionescu)

Forma logică este un concept central al interpretării semantice în teorii moderne și contemporane ale limbii: Gramatica Montague, Teoria standard extinsă, G&B sau Minimalism. Forma logică este utilizată în analiză chiar și atunci când o anumită teorie nu este explicit asumată într-o cercetare.

Prelegerea reprezintă o incursiune istorică privind modul în care acest concept și-a făcut loc în lingvistica actuală.

Sînt studiate în acest sens originile conceptului în teoria descripțiilor definite a lui Bertrand Russell. Se arată că principiile de analiză ale lui Russell au inspirat conceptul de structură de adîncime din versiunile inițiale ale gramaticii transformaționale.

Se menționează apoi contribuția lui D. Davidson a cărui analiză a formei logice a propozițiilor de acțiune a contribuit la impunerea conceptului de formă logică în teoria gramaticală.

În alternativă la Davidson se menționează de asemenea conceptul de gramatică universală al lui R. Montague unde forma logică este o componentă centrală (chiar dacă nenumită) a gramaticii.

În final se urmărește emergența conceptului în gramaticile generative chomskyene.

Interfețe: relația dintre pragmatică și sintaxă / semantică / fonologie / (prof. dr. Andra Vasilescu)

După ce multă vreme științele limbii s-au bazat pe distincții clar evidențiate între pragmatică, sintaxă, morfologie, fonologie, lexic, sincronie și diacronie, paradigma actuală a lingvisticii tinde tot mai mult spre explorarea conexiunilor și interferențelor dintre diversele componente, justificată, pe de o parte, de complexitatea aspectelor implicate în actele de comunicare și, pe de altă parte, de arhitectura demonstrat modulară a minții umane. Cursul își propune să aducă în atenție câteva aspecte privind consecințele pragmatice (i.e. sensurile contextuale generate de raportul literal/non-literal) ale unor fenomene de interfață, adică situate la limita dintre module, precum: uzul anumitor structuri sintactice pentru comunicarea unor semnificații intenționate și conectate în mod particular la discurs, valorile pragmatice ori discursive asociate unor afixe lexicale și gramaticale, aportul prozodiei în producerea și interpretarea semnificației, evoluția unor lexeme și structuri spre gramaticalizare, pragmatizare, respectiv lexicalizare etc.

Atenția lingvistului la aspecte de interfață poate conduce la descrieri și interpretări nuanțate, indiferent de subiectul cercetat punctual, de cadrul teoretic și metodologic adoptat.

Retorică - Poetică - Stilistică: intersecții metodologice (prof. dr. habil. Oana Murăruș)

Cursul își propune să examineze din punct de vedere metodologic cele trei discipline care au evoluat de-a lungul timpului atât prin opoziții necesare pentru delimitarea propriilor identități, cât și prin conexiuni firești născute din abordarea aceluiași obiect de studiu din perspective alternative/complementare. Schițăm în continuare reperele acestei evoluții care vor constitui obiectul cursului propus.

Retorica clasică și poetica, discipline cu rădăcini istorice în Antichitatea greco-latină, realizau, în fapt, divizarea obiectului de studiu, prima fiind focalizată asupra construcției discursurilor orale, iar cea de-a doua fiind consacrată, la Aristotel, teoriei și analizei textului literar epic și dramatic (epopeea și tragedia greacă). Deși stilistica secolului XX s-a născut inițial prin desprinderea metodologică de retorică (v. mai ales cazul stilisticii lingvistice a lui Ch. Bally), aceasta a păstrat inițial separarea obiectelor de studiu, ceea ce a condus la ființarea celor două ramuri bine-cunoscute ale disciplinei, aflate în opoziție (v. stilistica lingvistică vs stilistica estetică/ Școala idealistă germană a lui K. Vossler). Desprinderea de retorică rămâne însă relativă în cazul stilisticii estetice, care va face din retorică, în accepția sa restrânsă de taxonomie/analiză a figurilor de stil, o *ancilla* a studiului textului literar pentru multă vreme. Însă traseul metodologic ulterior al stilisticii moderne post-spizeriene va fi mai curând unul eclectic și integrator prin dialogul purtat cu disciplinele afine.

Tandemul poetică-stilistică se consolidează mai ales în structuralism, odată ce poetica antică se redefinește în această perioadă în termeni foarte generali ca domeniu de descriere a „literaturității”. Poetica și stilistica oferă, în acest sens, perspective complementare în studiul textului literar, cea dintâi ca teorie a structurii și funcționării textului, cea doua ca disciplină prin excelență empirică, aplicativă (parte A lingvisticii aplicate), cu deschidere hermeneutică, care are în centru lectura atentă, exploratorie a textului, precum și analiza sistematică a elementelor de limbă din text prin prisma efectelor expresive ale acestora.

Anii '70 – '80 confruntă stilistica cu noi provocări venite dinspre alte discipline în ascensiune (lingvistica textului, analiza discursului, pragmatica, retorica modernă, lingvistica cognitivă) care o vor obliga la redefinirea /diversificarea obiectului său de studiu și la noi coabitări metodologice. Dintre acestea cursul a ales să se oprească la impactul retoricii moderne asupra stilisticii, la reîntâlnirea paradoxală a două discipline care se separaseră metodologic, în principiu, la începutul secolului XX.

Începând cu apariția revoluționară a *Retoricii romanului* lui W.C. Booth în 1961, asistăm la un reviriment al retoricii, care devine un instrument de analiză în varii domenii (v. Roland Barthes, Jacques Durand, GROUPE μ ș.a.): proză, poezie, filosofie, istoriografie, religie, sociologie, arte vizuale (v. sinteze la V. Florescu 1973, P. Verdonk 1999, J. Goeken 2008, F. Provenzano 2016, J. Fahnestock et alii 2022). Dintr-o disciplină normativă, așa cum fusese în Antichitate, aceasta se schimbă într-o „hermeneutică istorică” (H. Plett 2010). Retorica tinde astăzi spre un demers metodologic interdisciplinar, nefiind lipsită însă de pericolul incertitudinii în ceea ce privește definirea propriei identități. Ea se mișcă în ultimele decenii în câteva direcții aflate pe granița cu disciplinele conexe, poetica și stilistica: redefinirea teoriei figurilor din perspectivă cognitivă (J. Gardes Tamine 2011), pragmatică / discursivă (M. Bonhomme 2005, E. Semino 2008) sau socio-politică (J. Perrez & M. Reuchamps 2015); retorica argumentării, care privilegiază dimensiunea interacțională a comunicării, mai ales disensiunea și dezacordul (M. Agenot 2008, R. Amossy 2014, J. Jacquin 2014 ș.a.); expresia retorică a etosului și patosului în discurs (R. Amossy 2010, R. Micheli 2014); retorica textului literar (H. Plett [2000] / 2010, J. Gardes Tamine 2015).

Despre lingvistica motivațională (m.c. AR, Nicolae Saramandu)

Lingvistica motivațională a apărut odată cu elaborarea hărților lingvistice pentru *Atlasul limbilor Europei* (ALE), din care s-au publicat, până în prezent, nouă volume (1983-2014). Ea a fost impusă de

constatarea unei „mentalități comune” la vorbitori de limbi diferite, din cadrul unei familii sau al mai multor familii de limbi. Semnificația hărților de motivație este însă mai largă, în sensul că aceste hărți ajută la lămurirea sau corectarea unor etimologii din limbi particulare și oferă un model de interpretare pentru hărțile din atlasele naționale și chiar regionale. Hărțile de motivație privesc dinamica limbii, punând în evidență un aspect mai puțin cunoscut sau mai puțin studiat până în prezent: motivarea semnului lingvistic este un proces permanent, vorbitorii „remotivând” semnul lingvistic atunci când raportul dintre acesta și realitatea extralingvistică (referentul) se opacizează.

Hărțile lingvistice comentate în prelegerea noastră arată cum conștiința motivațională transcede granițele lingvistice, fie că este vorba de limbi din cadrul aceleiași familii, fie că este vorba de dialecte și graiuri din cadrul aceleiași limbi. Așa se explică fărâmițarea dialectală și conturarea unor arii motivaționale care se configurează în mod diferit față de cele genealogice.

Elemente de sociolingvistică (prof. dr. Rodica Zafiu)

Întâlnirea își propune să atragă atenția doctoranzilor asupra conceptelor și metodelor sociolingvisticii și asupra principalelor sale teme actuale, ilustrându-le prin câteva fenomene manifestate în limba română contemporană. Se vor discuta principalii parametri ai variației sociolingvistice în raport cu stadiul actual al cercetărilor și din punctul de vedere al controverselor și al dificultăților de delimitare: vârsta (limbajul tinerilor, diferențele de generație), genul (limbaj al bărbaților/al femeilor), statutul social și nivelul de educație al vorbitorilor. Alte teme vor fi trecute în revistă din punctul de vedere al relevanței pentru proiectele doctoranzilor din anul I: atitudinea față de limbă și de diferitele ei varietăți, raportarea la registrele limbii și la genurile discursive, adaptarea limbajului la situația de comunicare și la interlocutor, efectele bilingvismului.

Standardizarea lingvistică: principii și concepte (lect. dr. Carmen Mârzea)

Standardizarea lingvistică se referă la construirea și impunerea în uz a unei norme lingvistice, care, de obicei, reduce variația construcțiilor sinonime. În încercarea de a oferi un context mai larg pentru subteme populare precum corectitudine vs greșeală la nivel morfosintactic și lexico-semantic, cursul prezintă noțiuni esențiale legate de limba standard, de standardizare și de uz: cum apar și cum evoluează normele și limbile standard, care sunt autoritățile normative și ce instrumente de normare folosesc, în funcție de ce criterii sunt eliminate variantele, ce atitudini pot exista față de normă și fenomenele noi în limbă, ce înseamnă planificare lingvistică și politici lingvistice etc. Ideea de normă/standard va fi problematizată și în raport cu cazuri speciale: varietăți lingvistice vorbite dincolo de granițele naționale, limbile de patrimoniu, interlimba etc. Trecerea în revistă a principalelor surse bibliografice va oferi direcții de cercetare mai detaliată pentru tema tratată la curs.

Conferințe invitate:

Prof. Martin Maiden, Oxford University: *«Etimologia populară» și «contaminația» în morfologia istorică*

Prof. Sorin Costreie, Universitatea din București: *Gândire critică și fake news*

Dr. Gianina Iordăchioaia, Universitatea Humboldt, Berlin: *O perspectivă comparativă asupra trăsăturilor categoriale mixte ale nominalizărilor deverbale*